॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૧૩ જુલાઈ ૨૦૨૫ મહિલા મંડળ કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.

૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી – ૯

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN /REGULAR		WRITER	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(૧૫)

પ્ર.૧ સામાયિક પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો. (૩)

૧. મણામં **મનને અતિ વહાલું** ૨. ઠામિ **એક સ્થાને રહીને/કરું છું**

૩. અઈયારસ્સ **અતિચારોનું** ૪. સંકમણે **કચર્યા હોય**

૫. સમણે **સાધુ–મુનિરાજને** ૬. પૈશુન્ય **ચાડી–ચુગલી કરવી**

(૨) નીચેનામાં માગધી શબ્દ લખી કયા પાઠમાં છે? તે લખો. (૫)

૧. અવિધિએ પ્રમાર્જના કરવાથી **દુપ્પમજ્જણાએ** **ત્રીજા શ્રમણસૂત્રમાં**

૨. પૌષધને માને નહિ તે **અકિરિયા મિથ્યાત્વ** **૨૫ પ્રકારના મિથ્યાત્વમાં**

૩. ક્ષમાવંત સાધુજીઓની **ખમાસમણાણં** **પ્રતિક્રમણના ત્રીજા પાઠમાં**

૪. ઉપાસના કરું છું **પજ્જુવાસામિ** **સામાયિકના છટ્ઠા પાઠમાં**

૫. આર્ત ધ્યાન ધરવાથી **અવજ્ઝાણાચરિયં** **આઠમા વ્રતમાં**

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૭)

૧. નમસ્કાર સૂત્રના સ્મરણથી શેનો નાશ થાય છે? **અહંકાર, સ્વચ્છંદ બુદ્ધિ આદિ દોષોનો નાશ થાય છે.**

૨. સંજ્ઞા કોને કહે છે? **મોહયુક્ત ઈચ્છાઓને સંજ્ઞા કહે છે.**

૩. મરિચીએ શું કહીને ઉત્સૂત્રની પ્રરૂપણા કરી હતી? **અહીં પણ ધર્મ છે અને ત્યાં પણ ધર્મ છે.**

૪. યોનિ કયા જીવોની હોય છે? **પન્નવણા સૂત્ર પદ–૧ માં યોનિ માત્ર પર્યાપ્તા બાદર જીવોની જ બતાવી છે.**

૫. પરઉથાપના એટલે શું? **બીજાને તોડી પાડવા.**

૬. લોભ એટલે શું? **અપ્રાપ્ત વસ્તુની ઈચ્છા, પ્રાપ્ત વસ્તુ છોડવાના ભાવ ન કરવા.**

૭. શ્રાવકોનું ભોજન કેવું હોવું જોઈએ? **સંયમભાવે અલ્પહિંસક અને સાત્વિક ભોજન હોવું જોઈએ.**

(૫૫)

પ્ર.૨ (અ) પાંચ જ્ઞાનના આધારે લખો. (૩૦)

(૧) વ્યાખ્યા લખો. (૫)

૧. મતિ જ્ઞાન **મતિજ્ઞાનાવરણીય કર્મના ક્ષયોપશમથી ૫ ઈન્દ્રિય તથા મન દ્વારા વસ્તુનું જે યથાર્થ જ્ઞાન થાય તે.**

૨. માર્ગતઃ અંતઃગત **તે શરીરની પાછળની દિશાને જાણનારું અવધિજ્ઞાન.**

૩. પ્રત્યક્ષ **આત્મા અથવા ઈન્દ્રિય દ્વારા જે જ્ઞાન સાક્ષાત્ થાય છે.**

૪. ભવસ્થ કેવળજ્ઞાન **જે મનુષ્યના ભવમાં રહેલા છે તેનું કેવળજ્ઞાન.**

૫. રસનેન્દ્રિય લબ્ધિ અક્ષર શ્રુત **તે જીભથી આ સાકરનો જ સ્વાદ છે તેવું સાકરના અક્ષરનું જ્ઞાન છે તે રસનેન્દ્રિય લબ્ધિ અક્ષર શ્રુત.**

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો. (૧૦)

૧. ક્ષાયોપશમિક અવધિજ્ઞાન કોને હોય? **સંજ્ઞી મનુષ્ય, સંજ્ઞી તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય**

૨. મનઃપર્યવજ્ઞાનની પ્રાપ્તિનું કારણ શું છે? **શાંતિ, સંયમ**

૩. જ્ઞાનના પ્રકાર લખો. **પ્રત્યક્ષ, પરોક્ષ**

૪. સિદ્ધ કેવળજ્ઞાનના પ્રકાર કયા છે? **અનંતર, પરંપર**

૫. દ્વાદશાંગી સિદ્ધાંત કોના સમાન છે? **આચાર્યની પેટી, ગણિપિટક**

૬. દશ પૂર્વથી ઓછું જ્ઞાન હોય તેનું શ્રુત કેવું હોય? **સમ્યક્ શ્રુત, મિથ્યા શ્રુત**

૭. મતિજ્ઞાનમાં વ્યંજનાવગ્રહને સમજવા માટે કયા દૃષ્ટાંત આપ્યા છે? **પ્રતિબોધક, સરાવલા**

૮. મતિજ્ઞાનમાં જેના છ ભેદ છે અને જેનો કાળ અંતર્મુહૂર્ત છે તે કોણ? **ઈહા, અવાય**

૯. કોની પ્રભા સંપૂર્ણ ઢંકાતી નથી? **સૂર્ય, ચંદ્ર**

૧૦. વૈનયિકા બુદ્ધિથી શું સમજાય છે? **શાસ્ત્રના અર્થ, રહસ્ય**

(૩) જોડકા જોડો. (૩)

(અ)	**(બ)**	**જવાબ**
૧. તમઃપ્રભા	૧. ઝાલર	**૪. ત્રાપા**
૨. મહોરગ	૨. પાલા	**૩. ઢોલ**

૩. સ્વાતિ	૩. ઢોલ	**૧. ઝાલર**
૪. વરુણ	૪. ત્રાપા	**૫. ઉર્ધ્વ મૃદંગ**
૫. સુજાએ	૫. ઉર્ધ્વ મૃદંગ	**૬. ટોપલી**
૬. રૂદ્ર	૬. ટોપલી	**૨. પાલા**

(૪) નીચેનાનો જઘન્ય–ઉત્કૃષ્ટ વિષય લખો. (૩)

	જઘન્ય	ઉત્કૃષ્ટ
૧. વિજય	**જઘ. ઉત્. ૧૪ રાજલોકમાં કાંઈક ઓછું દેખે. (સંપૂર્ણ લોકનાડીમાં)**	
૨. અંજના	**બે ગાઉ**	**અઢી ગાઉ**
૩. રોઝ	**આંગુલનો અસંખ્યાતમો ભાગ**	**અસંખ્યાતા દ્વીપ–સમુદ્ર**

(૫) મને ઓળખો. (૪)

૧. મારો ક્ષય થતો નથી. **અક્ષર**

૨. હું લબ્ધિવાનને જ મળું છું. **મનઃપર્યવજ્ઞાન**

૩. મારું બીજું નામ મતિ છે. **શ્રુત નિશ્રિત**

૪. હું ક્ષેત્રથી લોકાલોકની વાત જાણું છું. **કેવળજ્ઞાન**

(૬) ખાલી જગ્યા પૂરો. (૫)

૧. મતિજ્ઞાન .... છે અને શ્રુતજ્ઞાન .... છે. **કારણ, કાર્ય**

૨. મનઃપર્યવ જ્ઞાન નિયમા .... થી જ હોય. **ક્ષયોપશમ**

૩. જે .... તથા .... વાણી પ્રકાશી તે સમ્યક્ શ્રુત. **શ્રુતરૂપે, અર્થરૂપે**

૪. ઋજુમતિ .... અને .... બંને હોય. **પડિવાઈ, અપડિવાઈ**

૫. ...., ... વગેરેની વિશેષતા રહિત જ્ઞાન તે .... **નામ, જાતિ, અવગ્રહ**

(આ) ચાર કષાયના આધારે લખો. (૧૦)

(૧) યોગ્ય વિકલ્પ પર ટીક કરો. (૩)

૧. છાણા પર ગારનું લીંપણ કરવું. (**બાંધ્યા**, ઉપચણીયા, વેદ્યા)

૨. કાળ અપેક્ષાએ કષાયના ભાંગા થાય. (**૮૫૦**, ૪૦૦, ૪૫૦)

૩. માનના ગુણ–દોષ જાણ્યા વગર માન કરવું. (**અણાભોગ**, આભોગ, ઉપધિ)

(૨) વ્યાખ્યા લખો. (૩)

૧. ચણીયા **કષાયયુક્ત આત્મા કર્મ પુદ્ગલોને ગ્રહણ કરે તે.**

૨. સંજવલન **યથાખ્યાત ચારિત્ર ગુણની ઘાત કરે એવો.**

૩. અપ્રતિષ્ઠિત **વિના કારણે. માત્ર મોહનીય કર્મના ઉદયથી ક્રોધ થાય તે.**

(૩) મને ઓળખો હું કોનો કયો ભેદ છું? (૪)

૧. મારાથી કર્મ નોકર્મ થઈ જાય છે. **છ દળિયામાં નિર્જર્યા**

૨. હું મારા ગાલ પર થપ્પડ મારું છું. **ચાર સ્થાન પર પ્રતિષ્ઠિતમાં આત્મપ્રતિષ્ઠિત**

૩. ઘરેણા માટે લોભ કરે. **ચાર ઉત્પત્તિના કારણમાં ઉપધિ**

૪. મારા ૫૨૦૦ ભાંગા થાય છે. **કષાય**

(ઈ) ચાર ધ્યાનના આધારે લખો. (૧૫)

(૧) અર્થ લખો. (૫)

૧. પૃચ્છના **શંકાના સમાધાન માટે પ્રશ્ન વગેરે પૂછવા.**

૨. શોચન **સતત ચિંતા/શોક કરવા. દીનતા બતાવવી.**

૩. અસંમોહ **ધર્મના સૂક્ષ્મ ભાવ સાંભળીને ગ્લાનિ ન લાવવી.**

૪. પાયા **આધાર. જેના આધારે જીવ તે ધ્યાનમાં આવે.**

૫. અજ્ઞાન દોષ **મિથ્યા શાસ્ત્રોના સંસ્કારોથી હિંસા વગેરે ધર્મ વિમુખ કાર્યોમાં પ્રવૃત્ત રહેવું.**

(૨) ૧) આર્તધ્યાનનો ત્રીજો પાયો, ૨) રૌદ્રધ્યાનનું ત્રીજો પાયો, ૩) ધર્મધ્યાનની ત્રીજું લક્ષણ, ૪) શુક્લધ્યાનનું ત્રીજું લક્ષણ લખો. **(૪)**

૧) **રોગ વગેરે અનિષ્ટોનો વિયોગ ચિંતવવો.**

૨) **ચોરીનું ચિંતન કરવું અને એમાં આનંદ માનવો.**

૩) **ઉપદેશ રુચિ : ધર્મ સાંભળવાથી શ્રદ્ધા–રુચિ થવી.**

૪) **અવ્યય : દેવ આદિના ઉપસર્ગથી ચલિત ન થવું.**

(૩) નીચેનામાં કેટલા અને કયા ધ્યાન હોય? (૩)

ક્ષાયિક સમકિતી ગાયમાં **૧, આર્તધ્યાન.**

અભવીમાં **૨, આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન.**

સમકિતી મનુષ્યમાં **૪, આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન, ધર્મધ્યાન, શુક્લધ્યાન.**

(૪) નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા? ખોટા હોય તે સુધારો. (૩)

૧) શુક્લધ્યાન અપ્રમત્ત સંયતિમાં હોય છે. **સાચું.**

૨) આલંબન અશુભ ધ્યાનમાં હોય છે. **ખોટું. આલંબન શુભધ્યાનમાં જ હોય છે.**

૩) ચાર ધ્યાન જ્ઞેય હોય છે. **સાચું.**

(૧૦)

પ્ર.૩ સંસ્કાર વિભાગના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. વ્રત શેમાં પ્રગતિ કરાવે છે? પચ્ચકખાણ હૈયાને કેવું બનાવે છે?

વ્રત ગુણસ્થાનમાં પ્રગતિ કરાવે છે. પચ્ચકખાણ હૈયાને કોમળ બનાવે છે.

૨. પરઠીને આવ્યા પછી શા માટે શેનો કાઉસગ્ગ કરવો? **પરઠીને આવ્યા પછી દોષોની આલોચના કરવા સામાયિકના ત્રીજા પાઠ ઈરિયાવહિયાનો કાઉસગ્ગ કરવો.**

૩. ગંગ શા માટે નિન્હવ થયા? **એક સમયમાં બે ક્રિયા માનવાવાળા.**

૪. કડવા શબ્દ કહેનાર શા માટે ઉપયોગી છે? **તેઓ કર્મ ખપાવવામાં સહાયક બને છે.**

૫. ભોજન માટે ભગવાનની આજ્ઞા શું છે? **ભોજનના પદાર્થોમાં રાગ–દ્વેષ ન કરવો.**

૬. પ્રત્યાખ્યાન ક્રિયા કયા સૂત્રનો અધિકાર છે? **સૂયગડાંગ સૂત્ર શ્રુતસ્કંધ – ૨ અધ્યયન – ૪.**

૭. રોહગુપ્ત કઈ કઈ રાશિ માનતા હતા? **જીવ રાશિ, અજીવ રાશિ, નો જીવ રાશિ નો અજીવ રાશિ.**

૮. અચેત પાણીની ઓળખ કયા સૂત્રનો અધિકાર છે? **અચારાંગ સૂત્ર શ્રુતસ્કંધ – ૨ અધ્યયન – ૧ ઉદ્દેશક ૭/૮.**

૯. સ્થાવરના કયા જીવો સાથે વેર બંધાતું નથી? **અસંખ્ય અપ્કાય અને પાણીમાં રહેલા અનંત વનસ્પતિ**

૧૦. શ્રાવકે વ્રતમાં શા માટે સંડાસ–બાથરૂમનો ઉપયોગ કરવાનો નથી?

સંપૂર્ણ અહિંસાનું પાલન કરવા માટે.

(૧૦)

પ્ર.૪ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. ગોશાલકે ભગવાન મહાવીરને કયા કયા નામથી બોલાવ્યા?

મહામાહણ, મહાગોપ, મહાસાર્થવાહ, મહાધર્મકથી, મહાનિર્માચક.

૨. બહુપુત્રિકા દેવીએ કેવડું રૂપ બનાવ્યું? **૧૦૦૦ યોજનનું વૈક્રિય રૂપ.**

૩. જીવો શેનાથી ઢંકાયેલા છે? વન કયું છે? કેવું છે?

આઠ કર્મના આવરણથી અંધારામાં ઢંકાયેલા છે. સંસારરૂપી ભયાનક વન છે.

૪. સુભદ્રા કઈ નગરીમાં રહેતી હતી? ત્યાં કયું ચૈત્ય હતું?

સુભદ્રા વારાણસી નગરીમાં રહેતી હતી. ત્યાં આમ્રશાલવન ચૈત્ય હતું.

૫. સોમા પોતાના આત્માને શેનાથી ભાવિત કરતી રહેશે?

શીલવ્રત, ગુણવ્રત, પ્રત્યાખ્યાન, પૌષધ વગેરેથી આત્માને ભાવિત કરતી રહેશે.

૬. અગ્નિમિત્રા કેવી હતી? **ગૃહકાર્યમાં કુશળ અને પોતાના પતિના સુખ–દુઃખમાં સહભાગી હતી.**

૭. સકડાલપુત્રએ ભગવાનને શું ગ્રહણ કરવા માટે આમંત્રિત કર્યા?

પ્રાતિહારિક, પીઠ, શય્યા અને સંસ્તારક.

૮. ગોશાલકે ભગવાન મહાવીરના ગુણકીર્તન કરતાં શું કહેવા લાગ્યો?

હે દેવાણુપ્રિયા! શું અહીં મહામાહણ આવ્યા હતા?

૯. સુભદ્રા સાધ્વી કેવા થઈ ગયા?

પાસત્થા, શિથિલાચારી, ખંડિતવ્રતવાળા, આચારભ્રષ્ટ, નિરંકુશ થઈ ગયા.

૧૦. સકડાલ પુત્ર પાસે કેટલી ગાયો હતી? કેટલા ગોકુળ હતા?

સકડાલ પુત્ર પાસે ૧૦૦૦૦ ગાયોનું એક ગોકુળ હતું.

(૧૦)

પ્ર.૫ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. સંયમ **લેવો છે, એવું અંતરથી બોલો, આજ ભલે લઈ ન શકો, ભાવના તો ભાવો,**

સંયમભાવે કર્મથી તમે હળવા હળવા થાઓ. સંસારના.

૨. ક્રોધને **કહેજો છોડે આવે લઈ હથિયાર, ઢાલ ક્ષમાની રાખી મેં તૈયાર,**

કોઈ ગાળ દે, એને પ્યાર દઉં, શક્તિ છતાં ક્ષમા ધરું,

પણ ક્રોધી મારે થાવું નથી અને દુર્ગતિમાં હવે જાવું નથી. માન.

૩. રિદ્ધિ **સંપદા મુનિ કારમી જાણી, દીધી સંસારને પૂંઠ રે પ્રાણી,**

એ રે પુરુષોની બંદગી કરતા, આઠે કરમ જાય તૂટ રે પ્રાણી ... સાધુજીને ...

એક એક મુનિવર રસના ત્યાગી, એક એક જ્ઞાન ભંડાર.

૪. પથ મેં **હજારો વિઘ્ન ભી, આયે ડિગાને જો અગર, ચાહે સામને શૈતાન હો, વિચલિત ન મેરા ધ્યાન હો,**

તૂ સૂર્ય હૈ મૈં કમલિની, તૂ ચંદ્ર હૈ મૈં

કુમુદિની.

જય – જિનેન્દ્ર

- PLEASE CONATACT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.
- NEXT CLASS STARTS AUGUST 4TH/5TH MONDAY AND TUESDAY.
- TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914.
- FOR BOOKS AND EXAM REGISTRATION.